

N:o 42.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående en inkomstskatt för år 1904; gifven Stockholms slott den 30 januari 1903.

Under åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

dels att för år 1904 till upptagande i riksstaten för samma år åtaga sig en särskild bevillning af 11,000,000 kronor under namn af inkomstskatt, att på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst vid de år 1905 infallande uppbördsstämmor uppbäras och i behörig ordning redovisas,

dels ock att besluta, att nämnda inkomstskatt skall utgå i enlighet med den, jämlikt 1902 års Riksdags beslut, den 21 juni samma år utfärdade, för innevarande år gällande förordning om inkomstskatt, dock att 10 § i förordningen samt de särskilda anvisningarna för ledning vid inkomstskattetaxeringen jämte det vid förordningen fogade formulär till taxeringslängd skola erhålla den förändrade lydelse, som af härvid fogade förslag utvisas.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Ernst Meyer.

Förslag

till

lydelse af 10 § i den för år 1904 afsedda förordning om inkomstskatt m. m.

10 §.

Skyldighet att erlägga inkomstskatt äger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade inkomst, däri inbegripen äfven hustruns, understiger 1,000 kronor.

Uppgår denna inkomst till 1,000 kronor, men icke till 2,000 kronor, äro 800 kronor, uppgår den till 2,000 kronor, men icke till 3,000 kronor, äro 600 kronor, och uppgår den till 3,000 kronor, men icke till 4,000 kronor, äro 400 kronor fria från skatt.

Har i fall, hvarom nu är sagdt, skattskyldig inkomst af fast egendom, uppgående enligt de i 2 § stadgade beräkningsgrunder till 300 kronor eller därutöfver, och utgör den skattskyldiges sammanräknade inkomst minst nämnda belopp, skall skatt likväl erläggas för hela den beräknade inkomsten af fast egendom, dock icke för mera än beloppet af den skattskyldiges sammanräknade inkomst.

Uppgår inkomsten till 4,000 kronor, men öfverstiger den icke 6,000 kronor, erlägges skatt efter inkomstens hela belopp.

Öfverstiger inkomsten 6,000 kronor, skola för bestämmande af det belopp, efter hvilket skatt beräknas, 6,000 kronor af inkomsten upptagas till oförändradt belopp, hvaremot

den del af inkomsten, som öfverstiger	6,000 kr. men icke	10,000 kr., ökas med	50 %
” ” ” ” ” ”	10,000 ” ” ”	15,000 ” ” ”	100 %
” ” ” ” ” ”	15,000 ” ” ”	20,000 ” ” ”	150 %
” ” ” ” ” ”	20,000 ” ” ”	30,000 ” ” ”	200 %
” ” ” ” ” ”	30,000 ” ” ”	50,000 ” ” ”	250 %
” ” ” ” ” ”	50,000 ” ” ”	80,000 ” ” ”	300 %
” ” ” ” ” ”	80,000 ” ökas med		400 %

dock att det belopp, hvarefter skatten skall utgå, icke må i något fall beräknas högre än fyra gånger hela det uppskattade inkomstbe-

loppet, allt på sätt den vid denna förordning fogade tabell närmare utvisar.

Hvad i denna § är stadgadt om frihet från skatt gäller allenast svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven, och oskiftadt sterbhus efter sådan svensk medborgare.

Vid bestämmande enligt denna § af det belopp, efter hvilket skatt beräknas, iakttages, att detsamma utföres i fulla hundratal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal, bortfaller.

Särskilda anvisningar för ledning vid inkomstskattetaxeringen.

1:o.

Inkomst af fast egendom.

Inkomst af fast egendom fastställes, oafsedt om behållningen af fastigheten varit större eller mindre eller fastigheten icke alls lämnat någon afkastning, enligt bestämmelserna i 2 § i visst förhållande till taxeringsvärdet sålunda, att inkomst beräknas af jordbruksfastighet till sex kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet samt af annan fastighet och frälseränta till fem kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet eller, då bevillning icke utgöres för hela värdet, af den del däraf, för hvilken bevillning erlägges. Taxeringen sker efter nästföregående års taxeringsvärde, men, då sådant värde berörda år icke varit fastighet åsatt, efter löpande årets taxeringsvärde.

Skattskyldig, som utom fastighet har annan inkomstkälla, skall följaktligen i sin uppgift till taxeringsmyndigheterna angifva dels sin inkomst med frånräknande af däri möjligen ingående afkastning af fast egendom och dels på ofvannämnda sätt beräknad inkomst af den fasta egendomen. Den, som åtnjuter tillhoppa 3,000 kronors inkomst, däraf 700 kronor härflyta af en till 10,000 kronor taxerad bostadsfastighet, skall således uppgifva 500 kronors inkomst af fast egendom och 2,300 kronors inkomst i öfrigt. Har han därjämte en till 6,000 kronor taxerad obebyggd tomt, skall han, äfven om han icke har någon afkastning af tomten, anses däraf åtnjuta en inkomst af 300 kronor.

Den, som i sin fabriksrörelse använder egen fabriksfastighet, skall

såsom inkomst af fast egendom särskildt upptaga fem procent af fastighetens taxeringsvärde, men äger enligt 7 § a) vid beräkningen af sin inkomst af rörelsen göra motsvarande afdrag.

Om den, hvilken är skattskyldig för inkomst af rörelse, tillika i rörelsen förädlar skogs-, jordbruks- eller andra produkter från egen jordbruksfastighet, äger han, som skall såsom inkomst af fast egendom uppgifva sex procent af fastighetens taxeringsvärde, vid beräkningen af inkomsten af förädlingsrörelsen göra afdrag för värdet af omförmälda produkter i oförädladt skick.

Har skattskyldig, som eljest helt och hållet eller delvis skulle åtnjuta frihet från skatt, en till 300 kronor eller därutöfver beräknad inkomst af fast egendom, erlägges skatt för denna inkomst, i den mån den icke öfverstiger skattskyldigs sammanräknade behållna inkomst.

6:o.

Inkomst, som är från skatt fritagen.

Frihet från skatt för hela eller en del af skattskyldigs inkomst enligt de i 10 § meddelade bestämmelser är medgifven allenast svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven, och oskiftadt sterbhus efter sådan. Den gäller således icke t. ex. aktiebolag, utan erlägges skatt af sådant bolag efter taxerade inkomstens *hela* belopp, så snart detta uppgår till minst 100 kronor, äfven om det understiger 4,000 kronor.

Vidare är att iakttaga, att, om skattskyldig, som eljest skulle äga åtnjuta skattefrihet för hela eller en viss del af sin inkomst, har inkomst af fast egendom, beräknad enligt de i 2 § stadgade grunder, till belopp af 300 kronor eller därutöfver, skatt utgår för hela denna senare inkomst, såvida icke den beräknade inkomsten af fast egendom öfverstiger den skattskyldiges sammanräknade behållna inkomst, i hvilket fall skatt icke erlägges för det belopp, hvarmed inkomsten af fast egendom öfverskjuter hela behållna inkomsten.

Har således skattskyldig, som här afses, en till 10,000 kronor taxerad jordbruksfastighet, och afgår från den till 600 kronor beräknade inkomsten häraf ränta å gäld med 200 kronor, erlägges skatt för 400 kronor. Äger skattskyldig en till 40,000 kronor taxerad bostadsfastighet, däraf inkomsten således beräknas till 2,000 kronor, och har han dessutom inkomst af arbete till belopp af 1,000 kronor eller följaktligen sammanlagdt 3,000 kronor, hvarifrån afgå för ränta å gäld 1,200 kronor, så att behållna inkomsten utgör 1,800 kronor, åtnjuter han icke någon

skattefrihet för denna inkomst utan skall erlägga skatt för sin inkomst af fast egendom, i den mån denna inkomst icke öfverskjuter den behållna inkomsten, eller således för 1,800 kronor. Skattskyldig, som har 900 kronors behållen inkomst, däraf 480 kronor utgöra beräknad inkomst af fast egendom, skall betala skatt för 400 kronor.

7:o.

Eftertaxering.

Genom — — — — — kronor.

Nummer å uppgift eller annan bilaga.	Den skattskyldiges		Taxering enligt bevillnings-									
	namn och titel eller yrke.	bostad.	Nummer å hus, hemman eller lägenhet.	Af bevillningsberedningen					Af			
				uppskattad inkomst			medgifvet afdrag enligt 11 § i bevillningsförfordningen.	föreslagen beskattningsbar inkomst.	upp-			
				af kapital.	af tjänst eller pension.	af rörelse, yrke eller eljest			af kapital.	af tjänst eller pension.		
			af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest	af rörelse, yrke eller eljest		
1	Brukspatronen J. E. Bergström	Råbelöf	1	1,000	—	—	10,000	11,000	—	11,000	1,000	—
	Rättaren Måns Trulsson	»	—	—	600	—	—	600	450	150	—	600
2	Mjölaren A. Fogelberg	Råbelöfs kvarn	—	—	700	—	300	1,000	450	550	—	700
3	Hemmansägaren Nils Larsson	Röksta	1	—	—	—	1,700	1,700	—	1,700	—	—
4	F. d. Grosshandlaren E. Berg	Ahlby	2	7,500	—	—	—	7,500	—	7,500	7,500	—
5	Länsmannen A. Blomberg	Sanda	1	—	1,300	—	400	1,700	—	1,700	—	1,300
	L. N. Cronvall	För Åby stenkärlsfabrik	—	—	—	—	1,000	1,000	—	1,000	—	—
	Skomakaren L. Jönsson	Hofslena	—	—	—	—	700	700	600	100	—	—
	Grosshandlaren C. J. Lönn	Sundbyberg	25	1,000	—	1,000	4,000	6,000	—	6,000	1,000	—
6	Lasarettsläkaren O. Sandberg	Rimbo	—	—	1,000	—	3,000	4,000	—	4,000	—	1,000
	Sömmerskan Clara Jansson	»	—	—	—	—	500	500	450	50	—	—
7	Arrendatorn A. Carlsson	Vellnora kungsgård	—	—	—	1,000	—	1,000	300	786	—	—
	Densamme	»	—	—	—	—	400	400	300	314	—	—
8	Kamreraren S. Wandberg	Hammarby	—	1,000	600	—	—	1,600	300	1,300	1,000	600
9	Skepparen L. Johansson	Simpnäs	—	—	600	1,000	—	1,600	—	1,600	—	600
	Densamme m. fl.	»	—	—	—	500	—	500	—	500	—	—
10	Kommissionären N. Edlind	Österby	—	500	500	—	500	1,500	300	1,200	500	500
11	Änkefru E. Jakobson	Ekeby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Hemmansägaren Sven Persson	Röksta skatte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	» Per Larsson	Skogsberg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	F. Inspektoren O. Lindström	Olsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa		—	11,000	5,300	3,500	22,500	42,300	2,850	39,450	11,000	5,300

Förrättningsstället N. N. den ..... maj 19 .....

Bevillningsberedningen

N. N.
Ordförande.N. N.
Ledamot.N. N.
Ledamot

Anmärkningar.

- 1:o. Sedan pröfningsnämnden slutat sin förrättning, skola från denna nämnds längd i taxeringslängden införas de ändringar, uppgift å det beskattningsbara inkomstbeloppet.
- 2:o. Då skattskyldig har inkomst af flera yrken, näringar eller tjänster, bör, där specifikation däraf ej kan på annat sätt
- 3:o. Om arrendator af sådan staten tillhörig jordbruksfastighet, för hvilken fastighetsbevillning icke erlägges, är uppskattad kommunalutskylders debitering såväl inkomst som bevillningsbeloppet särskildt upptagas, på sätt detta formulär visar.
- 4:o. Då uppgift affördrats skattskyldig, bör beviset därom taxeringslängden bifogas.
- 5:o. Såsom inkomst af pension upptagas äfven: årligt understöd, gratifikation, lifränta och undantagsförmån.

1) Uppgår inkomsten ej till 1,000 kronor, utgöres ej vägs katt, så vida ej den skattskyldige har annan inkomst, hvilken

förordningen				Taxering enligt inkomstskatteförordningen.										Bevillningsberedningens anteckningar.			
Taxeringsnämnden				Af bevillningsberedningen					Af taxeringsnämnden								
skattad inkomst		medgifvet afdrag enligt 11 § i bevillningsförordningen.	Uträknad inkomst.	föreslagen inkomst		af fastighet (beräknad).	i dess helhet.	beräknadt belopp, efter hvilket skatt utgår.	taxerad inkomst		beräknadt belopp, efter hvilket skatt utgår.	Uträknad inkomstskatt.	Af pröfningsnämnden beslutade ändringar i de belopp, efter hvilka skatt utgår.				
af rörelse, yrke eller eljest	Summa.			af fastighet (beräknad).	i dess helhet.				af fastighet (beräknad).	i dess helhet.							
—	10,000	11,000	—	11,000	110	—	—	12,500	6,890	17,100	27,200	6,890	17,100	27,200	272	29,500	Mantalskrifven i N. N. kommun och således ej berättigad till afdrag. Har 6 barn. Hustrun sjuklig.
—	—	600	450	150	1 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	300	1,000	450	550	5 50	—	—	—	—	1,000	200	—	1,000	200	2	—	
—	1,700	1,700	—	1,700	17	—	—	—	2,370	3,900	3,500	2,370	4,000	4,000	40	—	
—	—	7,500	—	7,500	75	—	9,000	—	—	28,500	60,000	—	28,500	60,000	600	68,300	
—	400	1,700	—	1,700	17	—	—	600	600	2,100	1,500	600	2,100	1,500	15	—	
—	1,000	1,000	—	1,000	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	700	700	600	100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,000	5,000	7,000	—	7,000	70	—	—	—	—	6,300	6,400	—	7,300	7,900	79	—	
—	3,000	4,000	—	4,000	40	—	—	—	—	3,000	2,600	—	3,000	2,600	26	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,200	—	1,200	300	975	9 75	786	—	—	—	1,400	600	—	1,600	800	8	300	
—	400	400	—	325	3 25	314	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1,600	300	1,300	13	—	—	—	—	2,600	2,000	—	2,600	2,000	20	—	
1,000	—	1,600	—	1,600	16	—	—	—	—	1,800	1,000	—	1,800	1,000	10	—	
500	—	500	—	500	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	500	1,500	300	1,200	12	—	—	—	—	1,500	700	—	1,500	700	7	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,400	600	—	1,400	600	6	500	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,140	1,100	1,100	1,140	1,100	1,100	11	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	400	400	500	300	300	3	400	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	1,000	700	700	1,100	700	7	—	
3,700	23,000	43,000	2,400	40,600	406	—	—	—	12,200	73,100	108,500	12,200	74,400	110,600	1,106	—	

Förrättningsstället N. N. den ..... 19 .....

N. N.
Häradsskrifvare.N. N.
Kronoombud.

På taxeringsnämndens vägnar

N. N.
Ordförande.N. N.
Ledamot.N. N.
Ledamot.

som af pröfningsnämnden blifvit beslutade, så att taxeringslängden alltid för hvarje skattskyldig innehåller tillförlitlig åstadkommas, underrättelse därom i anteckningskolumnen införas icke blott för inkomst af arrendet, utan ock för annan rörelse eller yrke eller tjänst, pension eller kapital, böra med afseende å

tillsammans med den ifrågavarande uppgår till eller öfverstiger 1,000 kronor.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 30 januari 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer anförde vidare i underdånighet:

I Riksdagens den 14 maj 1902 till Kungl. Maj:t aflåtna skrifvelse, däri Riksdagen anmälde sina i anledning af Kungl. Maj:ts proposition den 11 januari samma år med förslag till förordning om inkomstskatt fattade beslut, har Riksdagen erinrat, att den anmärkning kunde riktas mot den föreslagna och af Riksdagen godkända förordningen, att densamma icke toge sådan hänsyn till den verkliga skatteförmågan, som vore önskelig.

I främsta rummet framhöll Riksdagen, att detta gällde i fråga om bestämmandet af fastighetsinkomsten. Beräkmandet af denna, på sätt som bestämts, till sex procent af jordbruksfastighets taxeringsvärde och

till fem procent af taxeringsvärdet å annan fastighet, medförde icke skattens fördelning efter de skattdragandes verkliga utrönta skatteförmåga, och den däraf föranledda ojämnheten i beskattningen skärptes ytterligare genom inkomstskattens progressiva anordning. Särskildt framginge af tillgänglig statistisk utredning, att en högst betydande del af landets till bevillning taxerade fasta egendom komme att undgå inkomstskatten; och ansåge sig Riksdagen böra ifrågasätta, huruvida icke anmärkta ojämnheter i skattetungan borde undanrödjas medelst en skatt å förmögenhet.

Vidare erinrade Riksdagen, att genom den antagna inkomstskatteförordningen ingen åtskillnad vid beskattningen gjordes mellan å ena sidan inkomst af fast egendom och kapital samt å andra sidan inkomst af arbete och att en rättelse i detta förhållande kunde vinnas därigenom, att skatteplikten bestämdes att inträda tidigare för inkomst af fast egendom och kapital än för inkomst af arbete.

Då jämväl för 1904 års statsreglering inkomstskatten bör upptagas bland statsverkets inkomster, har efter de uttalanden, som sålunda och i öfrigt vid behandlingen af den nya inkomstskatteförordningen gjorts, det varit angeläget att tillse, huruvida någon förändring i nu gällande grunder för skattens utgörande lämpligen borde och kunde vidtagas. Några mera genomgripande förändringar torde emellertid så mycket mindre böra ifrågasättas, som ännu all erfarenhet saknas om verkningarna af den nya skattens tillämpning. I afvaktan på en sådan erfarenhet lärer det således böra anstå, bland annat, med att till pröfning och afgörande upptaga de flerehanda anmärkningar, som framställts mot beskattningen af aktiebolags inkomst och mot andra af den nya inkomstskattens grunder, som sammanhånga med dess progressiva anordning. Likaså torde, då inkomstskatteförordningen fortfarande bibehåller sin provisoriska karaktär, de erinringar, som gjorts mot formen för den hithörande lagstiftningen, eller att densamma i sin helhet kan komma att i sista hand bestämmas genom gemensam votering Riksdagens kamrar emellan, icke heller nu böra komma under ompröfning.

Det är därför blott i det afseende, där den nya inkomstskatten påtagligast är att anse såsom otillfredsställande och där en förändring redan nu kan utan någon större rubbning af inkomstskatteförordningens bestämmelser genomföras, eller beträffande skattskyldigheten för inkomst af fast egendom, som jag ansett mig böra föreslå någon jämkning i förordningens stadganden.

I sin ofvannämnda skrifvelse hänvisar Riksdagen på två utvägar
Bih. till Riksd. Prot. 1903. 1 Saml. 1 Afd. 28 Häft. 2

till utjämning af inkomstskattens ojämna tryck på olika slags inkomst och särskildt på inkomst af fastighet, å ena, samt inkomst af arbete, å andra sidan. Den ena vore införandet af en förmögenhetsskatt och den andra att låta skattskyldighet för inkomst af fast egendom inträda tidigare än för annan inkomst.

Hvad en förmögenhetsskatt angår förutsätter denna, såsom flere gånger framhållits, tillvaron af en allmän och ren inkomstskatt, hvilket den nuvarande inkomstskatten icke är, och dess införande bör icke komma i fråga annat än i sammanhang med en mera genomgripande skattereform. Förarbetena till en sådan reform, hvilka begynt genom kommunalskattekommitténs den 18 maj 1900 afgifna underdåniga betänkande, äro emellertid ännu icke afslutade.

Det återstår sålunda allenast att välja den andra af de båda utvägar, som här närmast kunna komma i fråga och som äfven af Riksdagen antydts, eller att låta skatteplikt för inkomst af fast egendom inträda tidigare än för annan inkomst. Redan från början, då inom Riksdagen önskvärdheten af en progressiv inkomstskatt uttalades, torde ock allmänna meningen hafva varit, att skattefrihet icke skulle medgifvas vid fastighetsinkomst i samma utsträckning som vid annan inkomst.

Såsom nämnts upptages enligt inkomstskatteförordningen inkomst af fast egendom icke till sitt verkliga belopp utan beräknas till sex procent af jordbruksfastighets och fem procent af annan fastighets taxeringsvärde. Från den sålunda beräknade inkomsten får afdragas ränta å skuld. Då för närvarande skyldigheten att utgöra inkomstskatt inträder för enskild skattskyldig först vid 1,000 kronors inkomst, innebär detta, att skuldfri ägare till jordbruksfastighet, i taxeringsvärde understigande 16,700 kronor, och till annan fastighet med lägre taxeringsvärde än 20,000 kronor kan helt och hållet undgå inkomstskatt, och att, om fastighetsägaren är skuldsatt, skattskyldighetens inträdande i mån af skuldräntans storlek än mera uppskjutes.

Enligt gjorda statistiska beräkningar skulle ock, äfven om man ej alls tager någon hänsyn till den betydande lindring i skattskyldighet, som följer af det medgifna afdraget för ränta å skuld, af fastighetsägare å landsbygden ända till 94,5 % med en beräknad inkomst motsvarande sammanlagdt 47,8 % af landsbygdens fastighetsinkomst undgå all inkomstskatt. I städerna utgöra motsvarande tal 71,5 % för fastighetsägare och 11,4 % för fastighetsinkomst. Det är vidare beräknadt, att ej mer än ungefär hälften af det belopp, som motsvarar nuvarande tilläggsbevillningen för fastighet, skulle komma att inflyta i inkomstskatt för den fasta egendomen i riket.

Då en rättelse i dessa förhållanden påtagligen bör ske och denna för närvarande icke lämpligen torde kunna vinnas på annat sätt än genom att bestämma skattskyldighetens tidigare inträde vid inkomst af fast egendom än vid annan inkomst, där den fortfarande skulle i regel taga sin början vid en inkomst af 1,000 kronor, återstår frågan, hvilket skattefritt minimum bör för inkomst af fast egendom stadgas.

Af hela antalet jordbruksfastigheter, som enligt 1900 års bevillingstaxering utgjorde 470,451, voro 446,405 hvar för sig taxerade till mindre än 16,700 kronors värde och medeltaxeringsvärdet för dessa smärre jordbruksfastigheter utgjorde 3,431 kronor. Medeltaxeringsvärdet för annan fastighet utgjorde samma år å landsbygden 4,307 och i städerna 27,786 kronor. Den efter sex procent beräknade inkomsten å nyssnämnda medeltaxeringsvärde af jordbruksfastighet utgör i rundt tal 206 kronor. Man kunde med afseende härå ifrågasätta att låta skattskyldighet för inkomst af jordbruksfastighet inträda vid ett behållet inkomstbelopp af 200 kronor, hvilket förutsätter ett taxeringsvärde af minst 3,400 kronor. Emellertid torde gränsen lämpligen böra bestämmas något högre, likasom den bör sättas lika för jordbruksfastighet och för annan fastighet samt så afpassas, att den kan utgöra ett fullt hundradetal af respektive taxeringsvärden, enär inkomstskatt utgår allenast för fulla hundratal af inkomst. Med hänsyn härtill synes det, som om gränsen lämpligen skulle kunna sättas så, att skattskyldighet inträder, så snart den beräknade inkomsten af fast egendom uppgår till 300 kronor eller således för en skuldfri ägare af jordbruksfastighet till 5,000 kronors taxeringsvärde och för skuldfri ägare till annan fastighet af 6,000 kronors värde. Det är själfallet, att skattskyldighet icke bör inträda, därest den skattskyldiges behållna inkomst i dess helhet d. v. s. efter afdrag för ränta å skuld och annat, som är i inkomstskatteförordningen medgifvet, understiger nyssnämnda belopp af 300 kronor. Det är således till tvenne förutsättningar skattskyldigheten i förevarande afseende bör knytas, den ena att skattskyldigs beräknade inkomst af fast egendom utgör minst 300 kronor och den andra att hans hela behållna inkomst jämväl stiger till 300 kronor eller därutöfver. I så fall synes han böra erlægga skatt för hela inkomsten af fast egendom eller således skuldfri ägare af jordbruksfastighet till 5,000 kronors taxeringsvärde med 3 kronor. Här af följer ock att, beträffande inkomst af fast egendom, eljest medgifna skattefria afdrag för inkomst, understigande 4,000 kronor, icke kunna komma i fråga, hvilket i öfrigt skulle föranleda, utom den betydande ojämnheten i beskattningen, ganska stora praktiska svårigheter i tillämpningen.

Jag har därför ansett mig nu böra föreslå sådan förändring i inkomstskatteförordningens bestämmelser, att eljest medgifven frihet från skatt för inkomst, som understiger 1,000 kronor, samt lindring i skatt för inkomst, som uppgår till 1,000 kronor men icke till 4,000 kronor, icke skulle äga rum för den beräknade inkomsten af fast egendom, utan skatt för *hela* denna inkomst utgöras, så snart inkomsten uppgår till 300 kronor eller mera, ehuru icke till 4,000 kronor, och skattskyldigs hela behållna inkomst likaledes utgör 300 kronor eller därutöfver, ehuru icke 4,000 kronor.

Äfven om det sålunda uppgjorda förslaget skärper den i nu gällande inkomstskatteförordning stadgade skatteplikten för inkomst af fast egendom, innebär det dock, i jämförelse med den år 1903 utgående tilläggsbevillningen för fastighet, den betydande lindringen, att först och främst skatten icke alls drabbar den, som icke har annan inkomst än af jordbruksfastighet med lägre taxeringsvärde än 5,000 kronor eller af annan fastighet med lägre värde än 6,000 kronor, samt vidare att afdrag medgifves för ränta å gäld, så att skatt utgår allenast, där behållen inkomst anses finnas, och icke för högre belopp än denna utgör.

Den invändning har gjorts mot en anordning, hvarigenom, på sätt här föreslagits, skatteplikten för inkomst af fastighet skulle inträda vid ett lägre inkomstbelopp än för annan inkomst, att på detta sätt skulle inkomst af fastighet i de fall, då inkomsten utgjorde *mindre* belopp, beskattas tyngre än annat slags inkomst af samma storlek, samtidigt med att, där inkomst af fastighet stege till *större* belopp, denna ej betungades mer än annan inkomst. Denna invändning må hafva sitt berättigande men kan dock icke tillmätas afgörande betydelse, om man besinnar, att inkomstskatten i hithörande fall erlægges icke för den verkliga utrönta inkomsten utan för en efter taxeringsvärdet beräknad inkomst, och att denna beräkning, hvad särskildt jordbruksfastighet angår, säkerligen i flertalet fall är för hög i fråga om de större jordbruksfastigheterna i vårt land och alldeles för låg beträffande den mindre jordbruksegendomen. Den inkomst, denna senare lämnar, *inbegripet de förmåner jordägaren för sitt och sin familjs uppehälle hämtar af egendomen*, är i regel vida större, än som motsvarar sex procent af fastighetens taxeringsvärde, hvilket förhållande är så mycket naturligare, som för den mindre jordbruksfastighetens afkastning, utom de döda och lefvande inventarierna, ägarens och hans familjs eget arbete i allmänhet spela en afgörande roll. Men genom en efter en fix medelprocent af taxeringsvärdet utgående skatt kan i regel ingen hänsyn tagas till afkastningen af det kapital och arbete, som är nedlagdt i själfva jordbruksrörelsen;

och att afhjälpa detta därigenom, att man bestämmer att inkomsten skall beräknas efter olika procent för olika fastighet, högre, där taxeringsvärdena äro lägre, och lägre, där taxeringsvärdena äro högre, låter sig icke göra, då oöfvervinneliga svårigheter möta att rättvist fastställa de särskildta procenttal, hvarefter fastighetsinkomsten i olika fall skall bestämmas.

Hvad som anmärkts i fråga om sättet för beräkning af inkomst af jordbruksfastighet gäller visserligen icke i samma grad beträffande inkomsten af annan fastighet, men följdriktigheten torde kräfva, att jämväl vid en förändring samma regler, likasom för närvarande, få gälla för inkomst af annan fastighet som för inkomst af jordbruksfastighet, hvilket dessutom torde vara oundgängligt för att bereda nödig lättnad vid den praktiska tillämpningen. Om all fastighetsinkomst kan i öfrigt sägas, att den är af säkrare art än annan inkomst och således bör göras till föremål för beskattning äfven i fall, där man underlåter att beskatta annan inkomst. Slutligen är att i detta afseende erinra, att den föreslagna nya anordningen i stort sedt har långt mindre betydelse för och inverkan på inkomst af fastighet, som ej är jordbruksfastighet, än på denna senare, hvilket framgår däraf, att, under det att genom den föreslagna förändringen en ökad skatt på inkomst af jordbruksfastighet kan beräknas uppstå till belopp af omkring 400,000 kronor, den ökade skatten af annan fastighet kan anslås endast till 100,000 kronor.

Den förändring i grunderna för inkomstskatt af fast egendom, jag sålunda föreslagit, påkallar allenast en i vissa delar förändrad lydelse af 10 § i nu gällande förordning om inkomstskatt, med hvilken förändring böra följa tillägg till de vid förordningen fogade särskilda anvisningar för ledning vid inkomstskattetaxeringen och en mindre ändring i inkomsttaxeringslängden. I öfrigt torde den för år 1903 utfärdade förordning om inkomstskatt kunna oförändrad gälla för år 1904.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i anslutning till hvad han nu anfört inom finansdepartementet uppgjort förslag till lydelse af nyssnämnda § samt de vid förordningen fogade anvisningar och formulär, yttrade han vidare:

Med erinran att jag förut föreslagit, att inkomstskatt måtte för den föreliggande statsregleringen beräknas till 11,000,000 kronor, hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen dels att för år 1904 till upptagande i riksstaten för

samma år åtaga sig en särskild bevillning af 11,000,000 kronor, under namn af inkomstskatt, att på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst vid de år 1905 infallande uppbördsstämmor uppbäras och i behörig ordning redovisas, dels ock att besluta, att nämnda inkomstskatt skall utgå i enlighet med den, jämlikt 1902 års Riksdags beslut, den 21 juni samma år utfärdade, för innevarande år gällande förordning om inkomstskatt, dock att 10 § i förordningen samt de särskilda anvisningarna för ledning vid inkomstskattetaxeringen jämte det vid förordningen fogade formulär till taxeringslängd skola erhålla den förändrade lydelse, som det af mig nyss upplästa förslaget utvisar.

Med bifall till denna, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.